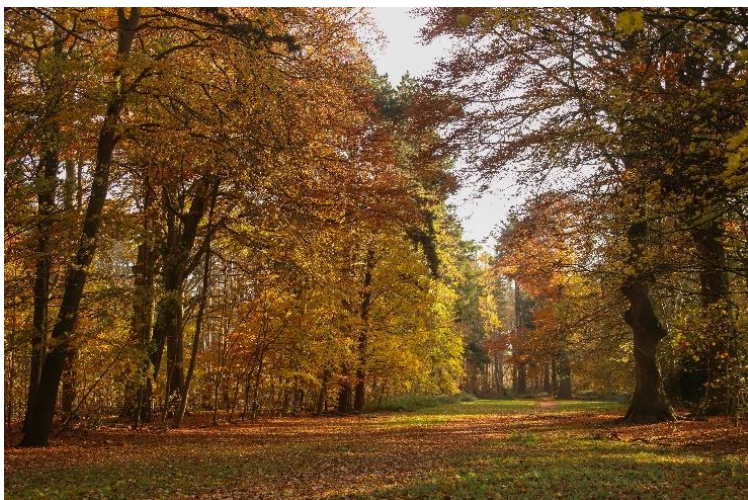

Beste natuurvrienden,

vroeger leerden we in de klas dat Vlaanderen bijna helemaal bebost was. Daar blijft, zeker in West-Vlaanderen, niet veel meer van over. Maar toch zijn er nog wel stukken te vinden waarvan de ondergrond in feite al die

tijd bosgrond is gebleven. **Beisbroek** zou wel eens zo'n ondergrond kunnen hebben en het is dan ook logisch dat je er een grote variëteit aan zwammen kunt vinden. Nog net voor de winter trokken we op **zondag 24 november** met **27 NVO-ers** (10 AM en 18 PM) een laatste keer (voor 2024 toch) door het bos, op zoek naar paddenstoelen en andere leuke herfstverschijnselen.

Genietend van de laatste herfstkleuren merkten we al vlug dat ook november nog een echte zwammenmaand is. We vonden enkele tientallen soorten waarvan we er 37 met enige zekerheid

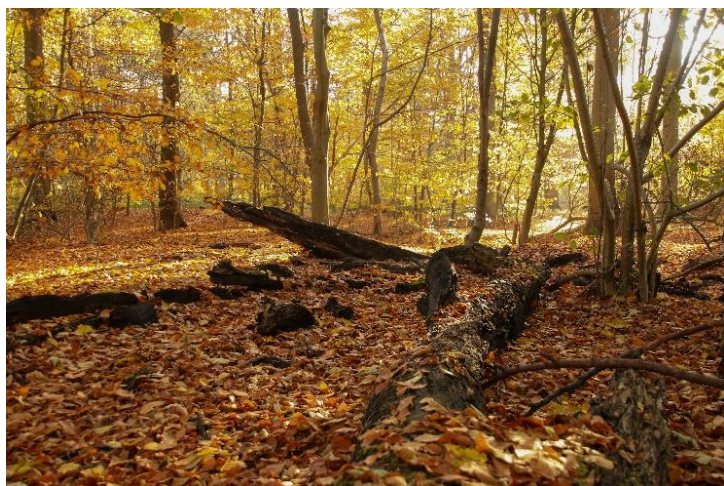
wisten te benoemen. Meten is weten en dit jaar staat onze "zwam-o-meter" op 94 soorten. De vraag blijft natuurlijk hoeveel we er kunnen oprakelen uit ons geheugen wanneer we in de herfst 2025 weer op zoek gaan.

Dat kan nogal tegenvallen maar gelukkig helpt Obs ons daarbij een handje. Hou er wel rekening mee dat deze app, zeker op het vlak van zwammen, enkel een voorstel doet. Veel soorten zijn immers enkel microscopisch (aan de hand van de sporen dus) met zekerheid te benoemen. Het is al sterk als je de vele verschillende groepen en families uit elkaar kunt houden. Vóór de wandeling waarnemingen.be raadplegen helpt natuurlijk ook.

Maar ook zonder zekerheid over soortnamen blijft zo'n (late) herfstwandeling gewoonweg genieten. De weergoden waren ons (nog maar eens) gunstig gezind want het werd 17°C en de zon kwam vaak mooie lichtharpen toveren tussen de bomen. Onder de voeten een tapijt van goudgele beukenbladeren die voor sommigen duidelijk onweerstaanbaar waren: slepend met de voetjes bladeren omhoog schoppen... tja, het innerlijke kind mag ook nog wel eens los (ja, je mag ook eens roepen door de spreekbuis).

Helemaal "uit-gepaddenstoeld" (die tussen-n blijft storen, vind ik) zegen we neer op het terras voor een

welverdiende nabespreking. Om toch een beetje in de wintersfeer te komen (ondanks de zomerse temperaturen) werden heel wat dagsoepjes en warme chocomelkjes besteld. In de namiddag was er zelfs sprake van warme fristi... da's voor de durvers. En dan een klik Cointreau erin en een toef slagroom erop... nu nog een fancy naam ervoor vinden en je kunt een nieuwe trend starten.

Natuurwaarnemingen zijn soms erg vluchtig en vervagen meestal weer snel. Gelukkig zorgen onze hoffotografen heel vaak voor mooie foto's. Ook deze keer weer heel veel zwammen maar ook hele

leuke beelden van de groep en de nabespreking. Op het einde van dit verslag vind je 13 pagina's met een selectie uit de ingezonden foto's. Met dank aan de vele beeldenmakers: Sonja, Anita, Sandra, Leen, Marc, Luc, Johan, Dany en Dirk. Dankzij het duidelijke soortenlijstje opgesteld door Marijke konden we al onze waarnemingen ook na de wandeling nog benoemen.

Ze blijven toch verrassen, die zwammen... dit lijkt wel de buisjeslaag van één of andere bovist die loskwam en op een tak ligt. Maar het is een soort die vreemd genoeg alleen maar zo'n laag vormt, de **Wijdporekurkzwam**. Tja, bij de naamgeving van paddenstoelen wordt helaas erg vaak kwistig met lettergrepen gestrooid. (foto: waarnemingen.be)

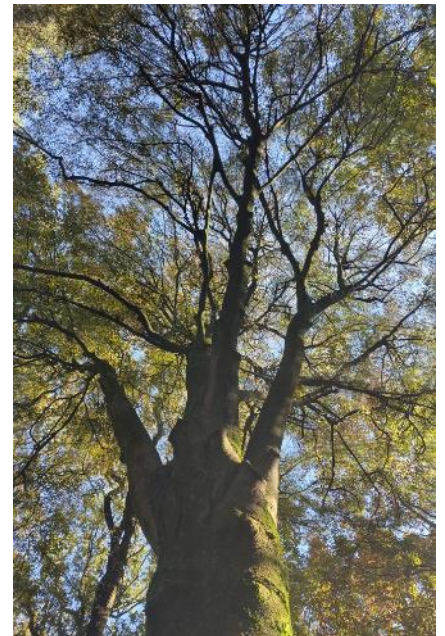

Wat een kleuren ook... maar vergis je niet, het felle oranje van deze **Waaierkorstzwam** valt nog verrassend samen met de kleur van de gevallen beukenbladeren. Of paddenstoelen nu net wel of juist niet willen opvallen blijft een open vraag. En als we daar een antwoord op weten kunnen we op zoek naar de reden waarom ze dat dan wel (of niet) willen doen. (foto: waarnemingen.be)

Wanneer je de kerstversieringen bovenhaalt bepaal je vanzelfsprekend helemaal zelf. De regel dat je dat niet voor 6 december doet geldt duidelijk niet in het bos want aan de vrouwelijke **Hulst** staan overal knalrode bessen mooi te wezen. Waarom we Hulst met kerst associëren? Antwoorden naar de redactie op een gele briefkaart graag. (foto: waarnemingen.be)

Als je een bos in Vlaanderen spontaan en ongestoord laat ontwikkelen dan wordt het uiteindelijk vooral Eik en **Beuk**. Het is dan ook dramatisch nieuws dat het net deze soorten zijn die het zeer zwaar krijgen met de gestage opwarming van het klimaat. Er wordt voor gevreesd dat het hier over 50 jaar toch echt te warm en vooral te droog voor ze wordt. (foto: waarnemingen.be)

Niet altijd merk je aan een paddenstoel meteen wat de reden voor de naamgeving was. Deze **Teervlekkenzwam** ziet er nog niet erg zwart uit maar bij het verouderen wordt ze steeds donkerder. Heel mooi zijn ook de goudgele guttatie-druppeltjes die aan de rand en onder de hoed hangen. (foto: waarnemingen.be)

Deze mooie bruin-oranje plaatjeszwammen zie je wel vaker en dan denk je meteen (?) aan Prachtvlamhoed. Maar als ze op naaldhout staan dan is het een andere soort die er erg sterk op lijkt, de **Dennenvlamhoed**. Zo zie je dat je ook steeds moet kijken waar(op) de paddenstoelen staan. (foto: waarnemingen.be)

Het is altijd leuk als je op één foto meerdere groeistadia van een soort kunt vastleggen. Rechts zie je jonge exemplaren van de **Gewone knolparasolzwam**. Links staan al wat oudere vruchtlichamen van dezelfde soort. Uiteindelijk zal de hoed volledig vlak openplooien. (foto: waarnemingen.be)

Zeker qua kleur één van de mooiste NVO-waarnemingen van deze herfst. De hoed van deze **Paarse schijnridderzwam** is bovenaan wat grijsig-paars maar het zijn vooral de plaatjes die hier zorgen voor het wauw-effect. De functie van dit kleurig spektakel? Daar hebben we (voorlopig) geen uitleg voor. (foto: waarnemingen.be)

Gallen kun je heel het jaar door wel vinden maar in de herfst vallen ze vaak beter op. Op afgevallene bladeren van Zomereik vonden we heel wat van deze **Eikenstuitergallen**. Ze worden veroorzaakt door de eitjes van een piepklein wespje. Het is de boom zelf die, als reactie op die eitjes, de gallen vormt. De larfjes van de wesp leven in en eten van de gal. (foto: waarnemingen.be)

Amfibieën kunnen buiten het broedseizoen honderden meters van water verwijderd leven. In de ondergroei zoeken ze naar voedsel dat vooral bestaat uit allerlei ongewervelden. We kregen zowel 's morgens als in de namiddag een juveniele **Bruine kikker** te zien, goed herkenbaar aan de donkere vlek die van het oog naar de voorpoot loopt. (foto: JaVa)

Nee, grote groepen vrijstaande paddenstoelen op de grond hebben we deze keer niet gezien. Maar spektakel was er wel. Vooral op dood hout stonden veel gelatineuze en blubberachtige soorten zoals deze **Oranje aderzwam**. Je merkt dat zwammen lang niet altijd plaatjes of buisjes gebruiken om hun sporen te verspreiden. (foto: waarnemingen.be)

Wie in de herfst en in de winter geduldig zoekt op dode stammen en takken wordt telkens weer verrast door bijzondere soorten. Vaak zijn die wel erg klein zoals deze schijfjes van het **Eikentakstromakelkje**. Het lijkt soms wel of men kleine soorten opzettelijk erg lange namen gaf. (foto: waarnemingen.be)

Deze activiteit gemist??? Geen probleem!!!

Er staat al een nieuwe activiteit op het programma want op **zondag 08 december** kuieren we nabij het centrum van onze eigen stad over het **Klein strand** en het Westerstaketsel. Na het woeste weer van de voorbije weken zijn vast heel wat interessante aanspoelsels te vinden. We bestuderen ook het leven op de strekdam en kijken ondertussen uit naar zeevogels en zeehonden.

De infomail i.v.m. deze activiteit valt op maandag 02 december in je mailbox.

Een overzichtje van de eerstvolgende activiteiten vind je hieronder.

Vriendelijke groeten en tot binnenkort

Jan Vanhoutte

Wandelingen in de nabije toekomst :

Sinds begin 2017 organiseert **NVO** elke maand 2 natuuractiviteiten.

NVO staat voor **NatuurVerkenners Oostende** en verenigt op een vrijblijvende manier mensen die samen van natuur willen genieten.

De 2^e zondag van elke maand verkennen we een stukje Oostendse natuur. De 4^e zondag van elke maand zoeken we het, carpool-gewijs, wat verderop. Op deze manier bezoeken we, over 3 jaar gespreid, **meer dan 60 verschillende locaties**.

ALLE activiteiten zijn steeds gratis en iedereen is welkom.

Na elke activiteit wordt een verslagje doorgemailed naar alle deelnemers.

Enkele dagen voor de volgende activiteit wordt een klein info-mailtje verstuurd.

Er werd ook een site opgestart waarop alle verslagjes en wat extra info over NVO terug te vinden zijn.

<https://nvosite.com/>

eerstvolgende activiteiten op de NVO-kalender (steeds keuze tussen ochtend- en namiddagwandeling) :

- **zondag 08 december** : strandjutten op 't **Klein strand** en vogels kijken in de haven
Start : 09u00 en 14u00 aan de voet van het Zeeliedenmonument / Zeeheldenplein / Oostende
- **NVO houdt een kleine winterpauze tot half januari**
- **Zondag 12 januari** : Spuikomwandeling en jaaroverzicht
start : 09u00 Spuikomwandeling en vanaf 13u30 Jaaroverzicht
Ontmoetingscentrum De Ballon / Mansveldstraat 9 / Oostende
- **zondag 26 januari** : strand en duinen **Lombardsijde**
Start : 08u30 en 13u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende
- **zondag 09 februari** : strandjutten in **Raversijde**
Start : 09u00 en 14u00 aan het Duinenkerkje van Mariakerke / Dorpsstraat 90 / Oostende
- **zondag 23 februari** : wintergasten op de **Viconia-kleiputten in Stuivekenskerke**
Start : 08u30 en 13u30 op de carpoolparking tegenover het kerkhof / Stuiverstraat 424 / Oostende

Weer of geen weer, er wordt **altijd** op de voorziene plaats en (stipt) op het voorziene uur gestart

Wie deze mails liever niet meer ontvangt kan zich uit de bestemmelingenlijst laten schrappen door een klein mailtje terug te sturen. Je kunt me steeds bereiken via mail op jan.vanhoutte65@gmail.com (ook opmerkingen, vragen, verbeteringen, voorstellen... zijn steeds meer dan welkom via mail)

foto : DiNo

foto : SaDe

foto : SaDe

foto : DiNo

foto : MaVa

foto : MaVa

De ochtendploeg trekt het bos in en zoekt, vindt en benoemt maar liefst 34 paddenstoelen-soorten. Sterk, maar toch zal de namiddagploeg (ook wel P-immers genoemd) nog drie extra soorten vinden. Met z'n achttien zie je nu eenmaal meer dan met tien. Extra motivatie voor de ochtendploegers (ofte A-immers) om het de volgende keer nog beter te doen? Daar hebben sommigen duidelijk wel "oren" naar.

foto : CaWa

foto : AnQui

Jammer dat dit de laatste paddenstoelenwandeling voor 2024 was want het begon net wat te vloten met de determinaties. Linksboven beginnend... :

- Niet alles in het leven is zwart-wit, maar **Geweizwammetjes** wel.
- Een wel erg mooie groep van de **Waaierkorstzwam**.
- De strektest leverde een elastische laag op, dus **Week oorzwammetje**.
- Een volgroeid exemplaar en drie jonkies van de **Paarse schijnridderzwam**.
- Als we een paddenstoel losmaken dan doen we dat enkel als ze volgroeid is. Als we deze **Paarse schijnridderzwam** straks terugleggen met de plaatjes naar beneden dan kun die verder z'n sporen verspreiden.
- Tot grote blijdschap van bepaalde deelne(e)m(st)ers vonden we weer heel wat **Heksenschermpjes**. Diezelfde nacht nog werden in Beisbroek erg vreemde en licht verontrustende waarnemingen gedaan.

foto : DiNo

foto : DiNo

foto : DaVa

foto : DiNo

foto : SaDe

foto : AnQui

Gravend in de interne databank,
wapperend met de handen en nadruk
legend met elastisch smoeelwerk... en
oeps, dat bordje had ik niet gezien zeg.

foto : AnQui

foto : LuVer

foto : SaDe

foto : AnQui

foto : AnQui

foto : MaVa

foto : AnQui

foto : LuVer

foto : MaVa

foto : JoDS

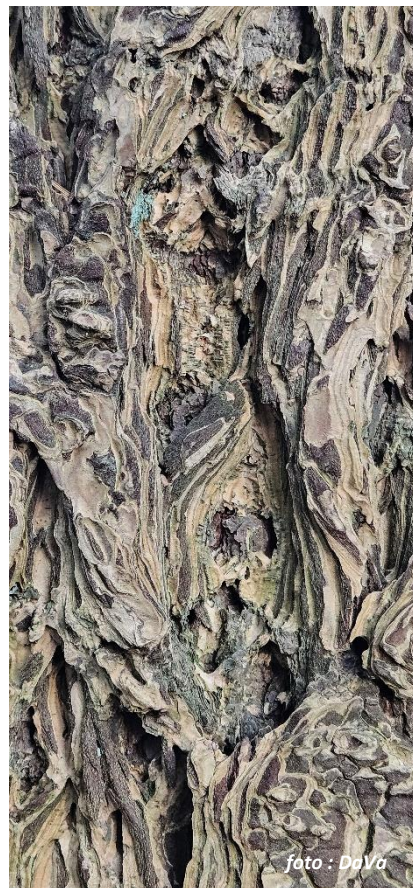

foto : DaVa

foto : AnQui

Florapagina, linksboven beginnen en met de klok mee:

- In een kasteelpark vind je vaak aangeplante uitheemse soorten zoals deze reusachtige naaldboom.
- Op bomen (hier op **Zomereik**) vind je soms deze vreemde "ogen" die je strak lijken aan te staren.
- Op deze **Beuk** vonden we waarempel een kabouter-sleutelgat. Vanzelfsprekend had de DMC (een "licht" aberrante NVO-afdeling) voor beide waarnemingen een andere uitleg (a dirty mind is a joy forever).
- De **Douglasspar** maakt met de kurklagen van z'n schors hele mooie structuren.
- Sparappels van de **Douglasspar** herken je meteen aan de tongetjes of vlammetjes die eruit steken.
- De **Hulst** is tweehuizig dus deze felrode bessen vind je alleen op de vrouwelijke planten.

foto : LuVer

foto : LeDec

foto : LeDec

foto : AnQui

foto : JoDS

Samen kuieren door het bos, genietend van herfstkleuren en de gezellige groepssfeer. En als het dan toch even té gezellig wordt kan je natuurlijk gewoon nog eventjes een boom knuffelen. Misschien bewijst wetenschappelijk onderzoek ooit wel eens dat bomen daar helemaal niet zo blij mee zijn (bomen@me.too) maar dat zijn zorgen voor later...

foto : JoDS

foto : AnQui

foto : DiNo

foto : MaVa

foto : MaVa

foto : NuVer

foto : JoDS

foto : DiNo

Zwammenpagina, linksboven beginnend en met de klok mee:

- Gezellig op een kluitje (maar in dit geval op een stronkje), een groepje **Glimmerinktzwammen** (spec.).
- Aan de voet van een Beuk vonden we deze zwammetjes, duidelijk een Melkzwam (spec.) maar verder kwamen we niet. Of toch... misschien de **Rimpelende melkzwam**?
- Geen vruchtlichamen maar wel deze zwarte "rhizomorfen" die wijzen op de aanwezigheid van **Honingzwam** (spec.).
- Witachtige korstzwammen zijn zeer moeilijk te benoemen maar deze voelde droog en dun aan en was gemakkelijk los te pellen van het takje dus we gaan voor **Papierzwammetje**.
- Vooral in de namiddag was het wel even zoeken voor we het **Eikentakstromakelkje** terug konden vinden.
- Je merkt het weer maar eens op deze pagina, zwammen benoemen is zeker niet eenvoudig en vaak blijft het dan ook bij groep of familie. Ook hier gaan we daarom voor **Mycena** (spec.). Maar als je écht aandringt (natuurgids@me.too) kiezen we voor **Helmmycena**.

foto : JoDS

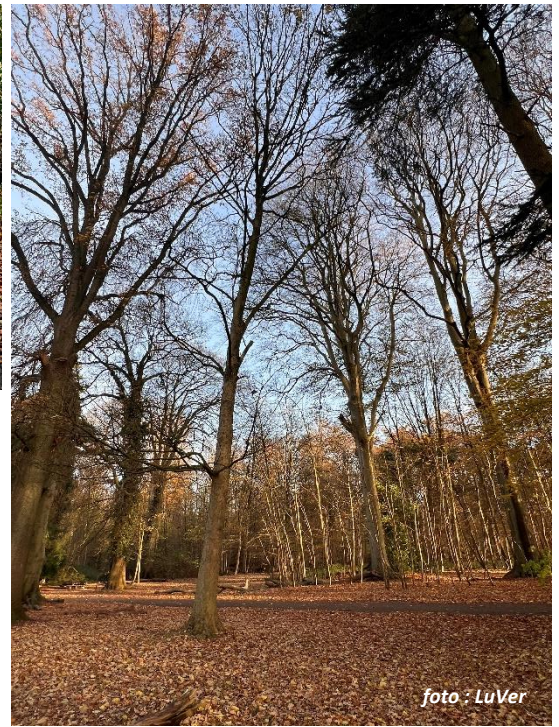

foto : LuVer

foto : LeDec

foto : MaVa

foto : AnQui

In Japan wordt al een flinke tijd aan bosbaden gedaan... tijdens een flinke boswandeling eens alle stress van je af voelen glijden. Ook bij ons worden door sommige dokters al natuurwandelingen voorgeschreven als therapie tegen allerlei kwalen.

foto : SaDe

foto : DaVa

foto : MaVa

foto : DiNo

foto : DiNo

Met enige moeite toch een faunapagina kunnen vullen:

- Deze jonge **Bruine kikkers** zullen ook volgend jaar niet meedoen aan het broedseizoen.
- We vonden opvallend veel **Eikenstuitergallen** (3 foto's).
- Had jij deze **Schorskoloniespin** gezien? Nee? Ik ook niet hoor. Maar sommige fotografen hebben veel aandacht voor zelfs de kleinste radertjes die de natuur doen tikken.

foto : JoDS

foto : MaVa

foto : LuVer

foto : AnQui

foto : AnQui

foto : AnQui

foto : AnQui

foto : AnQui

Op sommige foto's lijkt het wel of iemand een contactlens kwijt is... of het contact met de werkelijkheid, dat kan natuurlijk ook. Maar die werkelijkheid sluipst willens nillens toch ook onze wandelingen binnen. Terwijl sommige soorten het moeilijk krijgen zie je andere, van oorsprong zuidelijke soorten, langzaam binnenschuiven.

foto : LuVer

foto : DiNo

foto : JoDS

foto : MaVa

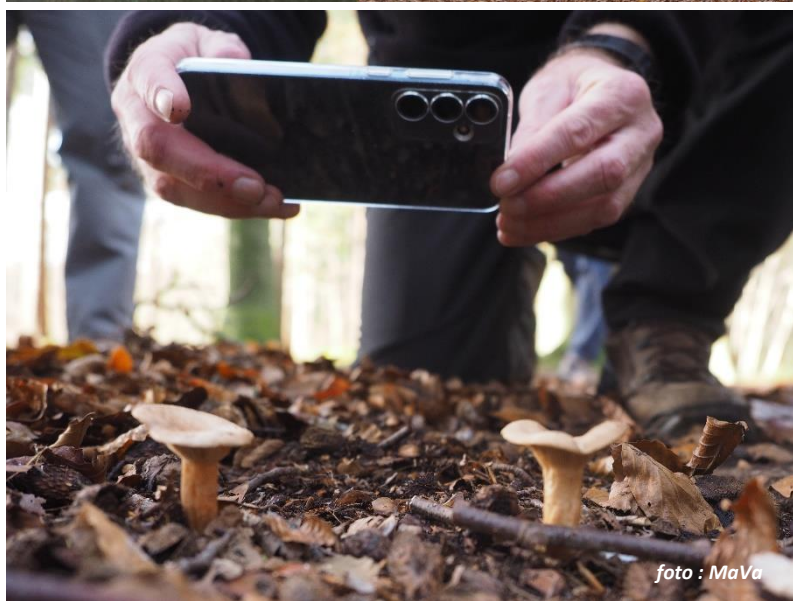
foto : DiNo

Op deze pagina wat zwammen die we ook al eens zonder hulpmiddelen durven benoemen. Tja, beetje per beetje blijven die namen toch hangen. Linksboven beginnend:

- op een staande, dode Beuk vonden we honderden hoedjes van de **Grijze buisjeszwam**.
- Vanwege de gemakkelijk loslatende witte bolletjes weten we dit de **Parelstuifzwam** is.
- De binnenkant verandert volledig in sporenvormende vezels.
- In het speelbos werd een Beuk in schijven gezaagd. Op de snijvlakken groeiden massa's **Paarse knoopzwammen**.
- In een loofbos is de **Amethistzwam** altijd wel ergens te vinden. Om voor de hand liggende redenen blijven we toch liever de oude naam gebruiken: Rode koolzwam.
- We vonden heel wat paddenstoelen die tot de groep van de trilzwammen behoren. De trilzwam die we het best kennen is ongetwijfeld het **Echt judasoor**.

foto : MaVa

Bestuderen van soorten en... niet onbelangrijk... ze zo goed mogelijk vastleggen op de "gevoelige plaat" (die al lang een digitaal kaartje is natuurlijk). Dankzij de inspanningen van de NVO-fotografen (waarvoor dank) zijn de verslagjes de laatste jaren steeds rijkelijk geïllustreerd.

Een laatste pagina met zwammen allerhande.

Linksboven beginnend en dan met de klok mee:

- Erg jonge en erg oude paddenstoelen zijn moeilijk of zelfs niet te benoemen. Deze jongeling is wellicht een vroeg stadium van **Rode zwavelkop**.
- Deze paddenstoel is oud en verdroogd, maar het blijft wel mooi, zo tussen het mos.
- Bij de **Witte bultzwam** vind je onderaan de hoed langgerekte gaatjes die kriskras door elkaar staan.
- Ook dit is nog een vroeg stadium maar de kleur geeft al aan dat dit de **Gele trilzwam** is.
- Deze Gele aardappelbovist heeft reeds al zijn inwendige sporen vrijgegeven.
- Gelukkig staan paddenstoelen vaak dicht bijeen dus je kunt in de directe omgeving op zoek naar exemplaren die volledig ontplooid én nog niet versleten zijn. Zo weten we ook zeker dat dit een nog niet opengeplooid **Dennenvlamhoed** is.

foto : SaDe

foto : MaVa

foto : SaDe

foto : LuVer

foto : AnQui

't Zijn kadees, die NVO-ers.... en beren ook... echte beren...
Want eind november zitten die nog gewoonweg op het terras zeg.
's Morgens kon dat bij het Koetshuys maar in de namiddag speelden
we op verplaatsing en palmden het terras van Zevenkerken in.